Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
z s. w Karniowicach

ZASADY BIOASEKURACJI
W GOSPODARSTWACH UTRZYMUJĄCYCH ŚWINIE

Karniowice 2021

OPRACOWANIE

Weronika Dudek,
Dział Technologii Produkcji Rolniczej
i Doświadczalnictwa MODR

WYDAWCA

Małopolski Ośrodek Doradztwa
Rolniczego z s. w Karniowicach,
ul. Osiedlowa 9, 32-082 Karniowice,
tel. 12-285-21-13/14, fax 12-285-11-07;
www.modr.pl

ISBN 978-83-66244-62-7

SKŁAD I OPRACOWANIE GRAFICZNE

Dział Metodyki Doradztwa,
Szkoleń i Wydawnictw – Zespół
Wydawnictw, Emilia Wawryszuk

Zdjęcie na okładce: Unsplash,
Marek Piwnicki

BIBLIOGRAFIA

https://www.wetgiw.gov.pl/download/Wytyczne-praktyczne-wdrozenie-
-zasad-spelniania-wymagan-bioasekuracji-RWK2021-605,4440.docx

ZASADY BIOASEKURACJI
W GOSPODARSTWACH UTRZYMUJĄCYCH ŚWINIE

Zasady bioasekuracji ustanawia załącznik **II do rozporządzenia wykonawczego Komisji z 7 kwietnia 2021 r.** ustanawiającego specjalne środki kontroli w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń (ASF). **Zasady bioasekuracji dotyczą gospodarstw utrzymujących świnie:**

- w obszarze objętym ograniczeniami I, stanowi dotychczasowy **obszar ochronny** (oznaczany kolorem niebieskim),
- w obszarze objętym ograniczeniami II, stanowi dotychczasowy **obszar objęty ograniczeniami** (oznaczany kolorem różowym),
- w obszarze objętym ograniczeniami III, stanowi dotychczasowy **obszar zagrożenia** (oznaczany kolorem czerwonym),

z których: świnie, materiały biologiczne, produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego, świeże mięso, surowe wyroby mięsne oraz produkty mięsne otrzymane ze świń utrzymywanych i ubitych w obszarze objętym ograniczeniami II i III będą wywożone poza obszary objęte ograniczeniami.

CO NALEŻY ZROBIĆ,
ABY ZAPOBIEC ROZPRZESTRZENIANIU SIĘ ASF?

Gospodarstwa, w których utrzymywane są świnie (znajdujące się w obrębie obszarów objętych ograniczeniami I, II i III), są zobowiązane do przestrzegania niżej wymienionych zasad bioasekuracji:

- świnie utrzymywane w gospodarstwie nie mogą mieć bezpośredniego ani pośredniego kontaktu ze świniami pochodzącymi z innych gospodarstw oraz z dzikami;

- należy zmieniać odzież oraz obuwie przy wchodzeniu i wychodzeniu z pomieszczeń, w których znajdują się zwierzęta;

- należy dokładnie myć i odkażać ręce, a także odkażać obuwie (poprzez maty dezynfekcyjne) przy wchodzeniu do pomieszczeń, w których znajdują się świnie;

- brak kontaktu ze świniami z gospodarstwa przez okres co najmniej 48 godzin po polowaniu na dziki lub po jakimkolwiek kontakcie z nimi;

- rejestracja wszystkich osób i środków transportu wkraczających do gospodarstwa – przykłady rejestrów można znaleźć na stronie Głównego Inspektoratu Weterynarii (https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/materialy-pomocnicze-dla-hodowcow-swin);

- zabezpieczenie budynków w taki sposób, aby żadne inne zwierzęta nie mogły wejść do środka (nie mogą mieć kontaktu ze świniami, z paszą, z pomieszczeniami oraz z materiałem ściółkowym);

- zapewnienie w budynkach utrzymujących zwierzęta odpowiedniego miejsca: do mycia i dezynfekcji rąk, do czyszczenia i dezynfekowania pomieszczeń, umożliwiającego zmianę odzieży i obuwia tuż przed wejściem do pomieszczeń ze zwierzętami;

- gospodarstwo powinno posiadać ogrodzenie ochronne, które zabezpiecza pomieszczenia utrzymujące świnie oraz budynki do przechowywania paszy oraz ściółki;

- musi istnieć plan bioasekuracji zatwierdzony przez właściwy organ państwa z uwzględnieniem profilu zakładu i ustawodawstwa krajowego; **ten plan bioasekuracji obejmuje co najmniej:**

  - ustanowienie dla pracowników w gospodarstwie stref „czystych" i „brudnych" (w zależności od typu gospodarstwa), takich jak: szatnie, prysznic, jadalnie;

  - ustanowienie zasad dotyczących wprowadzania nowych świń do gospodarstwa:
    - czy zakupione świnie wprowadzane są do budynków/pomieszczeń, gdzie już przebywają zwierzęta,
    - czy stosowany jest system całe pomieszczenie puste/całe pomieszczenie pełne,
    - jeśli w budynku przebywają już inne świnie, w jaki sposób odizolujemy nowe świnie na okres 30 dni od dnia ich wprowadzenia, np. poprzez umieszczenie ich w osobnym kojcu i wykonywanie ich obsługi na końcu,
    - czy wprowadzane zwierzęta posiadają świadectwo zdrowia;

  - opracowane procedury czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń, środków transportu, sprzętu przetrzymywanego na fermie, a także procedury higieny pracowników (osób obsługujących świnie);

O zasadach bioasekuracji przy obsłudze zwierząt w gospodarstwie **poinformowani** powinni być też **domownicy**.

- opracowane zasady zapewniania żywności dla pracowników na terenie gospodarstwa oraz zakaz trzymania świń przez osoby pracujące bezpośrednio przy świniach;

- (jeśli dotyczy) program szkoleń dla pracowników (również każdego nowo przyjętego do pracy przed podjęciem czynności), w których będą omówione co najmniej:
  - zasady higieny, wejścia i wyjścia do/z budynków, gdzie utrzymywane są świnie, w tym zasady zmiany odzieży i obuwia,
  - zasady prawidłowego mycia i dezynfekcji rąk, obuwia, urządzeń, sprzętu i pomieszczeń,
  - podstawowa ocena stanu zdrowia świń;

W gospodarstwach, w których nie zatrudnia się osób z zewnątrz do obsługi świń, paszy i materiałów ściółkowych należy: posiadać ulotki informacyjne, uczestniczyć min. raz na 2 lata w spotkaniach szkoleniowych w sprawie zasad kontroli i zapobiegania ASF organizowanych dla hodowców świń.

- minimum raz na rok (lub kiedy zajdzie potrzeba) ustanowienie i przegląd:
  - zasad obejmujących przemieszczanie się: ludzi, zwierząt, urządzeń i sprzętu wewnątrz gospodarstwa w celu zapewnienia właściwego oddzielenia jednostek epizootycznych (np. budynków, obszarów produkcyjnych, jak: porodówki, odchowalnie, tuczarnie),
  - zasad dotyczących ustanowienia konkretnych wejść i wyjść do budynków oraz zasad mających na celu uniknięcie bezpośredniego lub pośredniego kontaktu świń z Ubocznymi Produktami Pochodzenia Zwierzęcego, w tym z odpadami kuchennymi powstającymi w gospodarstwie, a także zwierzętami z innych jednostek epizootycznych,

- opracowanych procedur przekazania padłych świń do unieszkodliwienia w zakładach sektora utylizacyjnego (odbiór przez uprawniony podmiot z podaniem nazwy i kontaktowego numeru telefonu lub adresu mailowego, wypełnienie oświadczeń w dokumentach handlowych o zgłoszeniu upadków PLW);

▹ procedury i instrukcje dotyczące zasad bioasekuracji podczas konieczności dokonywania napraw, remontów czy konserwacji urządzeń lub innej infrastruktury budynku, gdzie przebywają świnie oraz przechowuje się pasze i ściółkę; w tym zasady wejścia do tych budynków i wyjścia z nich;

▹ zasady przeprowadzania audytów i/lub samooceny opracowanych i stosowanych zasad bioasekuracji w tym „Planu bezpieczeństwa biologicznego"; taki przegląd dokumentacji powinien być robiony minimum raz na rok lub po każdej zmianie, takiej jak: ▸ zwiększenie produkcji (nowe budynki), ▸ zmiany sposobu zakupu zwierząt, ▸ zmiana typu gospodarstwa, np. z obiegu zamkniętego na tucz.

W przypadku gospodarstw do 300 sztuk średniorocznie audyt przeprowadzany będzie w ramach kontroli powiatowych lekarzy weterynarii (PLW).

Gospodarstwa, które nie umieszczają na rynku: świń oraz produktów pochodzących od świń lub nie przemieszczają świń poza obszar objęty ograniczeniami (w którym same się znajdują), obowiązują przepisy *Rozporządzenia MRiRW z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń*.

Przemieszczanie wewnątrz obszarów objętych ograniczeniami wymagają uzyskania pozwolenia PLW oraz zaopatrzenia przesyłki w świadectwo, natomiast nie muszą być poprzedzone pobraniem prób do badań laboratoryjnych w kierunku ASF.